

Balanç i perspectives de la Secretaria de la Dona d'ERC

Després d'un any i mig de funcionament de la Secretaria de la Dona i a punt de celebrar una nova Assemblea Nacional de la Dona d'ERC, —fet que marcarà la consolidació de les línies de treball que vam establir en les dues anteriors— cal fer un balanç de la gestió de l'àrea en aquesta etapa.

En el pla de treball aprovat a l'Assemblea celebrada a Esplugues el 17 de maig de 1997 ens vam fixar els següents objectius fins al Congrés Nacional:

- ◆ Elaboració d'un butlletí trimestral de la Secretaria.
- ◆ Definir el contingut d'algunes campanyes públiques.
- ◆ Celebrar jornades de debat i formació durant el 4t trimestre del 1997 obertes a tota la militància.
- ◆ Consolidació i concreció del lligam amb el Grup Parlamentari.
- ◆ Consolidació del lligam i concreció de propostes amb la Vicesecretaria general de Política Municipal.
- ◆ Concreció de propostes amb la Vicesecretaria general d'Estudis i Programes.
- ◆ Obrir un debat intern sobre la presència de les dones als òrgans de direcció i òrgans públics del partit.
- ◆ Consolidació de l'Operatiu

Nacional de la Dona i altres òrgans de la Secretaria.

◆ Obtenir un pressupost propi.

Fent un breu repàs d'aquests objectius podem valorar que a nivell intern s'han anat concretant i millorant els contactes amb les diferents vicesecretaries, molt especialment amb la de Política municipal amb la creació de l'Associació de Regidores d'Esquerra, les jornades sobre «Dona i Poder Municipal» i les diferents col·laboracions en el pla d'habitatge i el programa per a les properes eleccions entre altres. També s'ha enfortit la col·laboració amb el grup parlamentari, amb l'elaboració conjunta d'algunes propostes.

Durant aquest període de temps s'han editat tres números del butlletí *Dones d'Esquerra* titulat així entre totes. Aquest butlletí s'ha enviat a totes les dones militants, a les regidores en les llistes d'ERC i a les seccions locals.

Les dones d'ERC participem amb veu pròpia a les celebracions del 8 de març.

Dins del pressupost general, es va dotar aquesta secretaria d'una partida pròpia, amb la qual s'han cobert algunes actuacions públiques: el 8 de març, la campanya unitària pel dret a l'avortament, així com internes: assemblees, secretaria tècnica, materials per al debat.

Tal com havíem previst, també es van portar a terme durant el mes de novembre passat les jornades «Dones i Poder municipal», organitzades conjuntament amb la Fundació Josep Irla, que tot i la poca assistència van ser molt intenses i d'alt contingut polític, alhora

que van significar el punt de partida per a la creació de l'Associació de Regidores d'Esquerra. També van esdevenir l'inici del debat sobre el paper de les dones en òrgans de govern i/o de direcció, debat que hem deixat tot just encetat i al qual hi tornarem aviat donada la seva complexitat.

La celebració el juliol del 22è Congrés Nacional, amb la reforma d'estatuts, ha permès també la consolidació de la Secretaria a nivell organitzatiu. Per una banda, s'ha reconegut la figura de la Secretaria Regional de la Dona que formarà part de l'Executiva →

Assemblea Nacional de la Dona

Dissabte, 3 d'octubre, 11 hores. Vapor Universitari de Terrassa (carrer de Colom, 114)

Ordre del Dia

1. Elecció de la Mesa
2. Aprovació de l'Ordre del dia
3. Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta anterior
4. Balanç de gestió
5. Presentació, debat i aprovació del Pla de Treball
6. Presentació, debat i aprovació del Reglament Intern de l'Assemblea Nacional de la Dona
7. Elecció de l'Operatiu Nacional de la Dona
8. Torn obert de paraules

Regional i que serà l'encarregada de dinamitzar la política de les dones en la seva àrea territorial i en coordinació amb la secretaria nacional. Cal valorar, però, que tot i que els estatuts actuals no recullen totes les previsions organitzatives que es feien a la darrera assemblea de dones, això no suposa una negació de l'estructura que es proposa des de la Secretaria sinó que és precisament una voluntat de respecte a l'autogovern dins de l'àrea.

Així doncs, a nivell organitzatiu caldria valorar el funcionament a dos nivells: per una banda el de les assemblees i de l'altra de l'operatiu; les assemblees regionals durant aquest any i mig han estat irregulars, tant per les dificultats de desplaçament com pel funcionament previst, potser massa encotillat, així com per la manca de responsables durant algun període de temps. Pel que fa a l'operatiu la seva consolidació i funcionament no ha estat fàcil, ja que havíem previst un òrgan massa ampli i no un equip de treball. Tot i així s'han anat assolint els diversos objectius del pla de treball que ens vam fixar.

Pla de treball 1998 de la Secretaria de la Dona

Pel que fa a l'estructura organitzativa fem una proposta molt pragmàtica.

Per una banda, reduir l'Operatiu Nacional de la Dona (OND) a un equip de treball dins la secretaria format per cinc persones que cobreixin les següents àrees:

- ◆ Secretària de la dona
- ◆ Àrea interna: Executiva Nacional / Consell Nacional.
- ◆ Àrea municipal: representant de l'Associació de Regidores d'Esquerra (ARE)
- ◆ Àrea parlamentària: amb contacte amb el Grup parlamentari
- ◆ Representant escollida per l'Assemblea Nacional de la Dona.

Així mateix, fem una proposta de reglament de funcionament de l'Assemblea Nacional de la Dona.

Pel que fa les propostes de treball concretes, quedarien resumides així:

1. Millora de l'àrea tècnica
 - Dedicació d'una administrativa.
 - Possibles permanències de les membres de l'OND
 - Becària amb unes hores de dedicació.

2. Publicacions
 - Consolidació del butlletí «Dones d'esquerra»
 - Edició de documents de debat i formació.
3. Participació activa en l'elaboració dels programes electorals per als propers comicis municipals, autonòmics i europeus.
4. Campanyes
 - Celebració del 8 de març
 - Potenciar a nivell institucional la celebració d'altres dates internacionals: 25 de maig, 25 de novembre, 28 de juny...
 - Elaboració d'una campanya específica a l'any.
5. Suport a la consolidació de l'ARE i encetar-hi el treball conjunt (elaboració del programa municipal, contactes arreu del territori...)

6. Suport a la participació de les dones de la federació de Barcelona al 1r Congrés de dones de Barcelona.

7. Celebració de jornades:

La jornada projectada per al 1999 podria ser «Autoritat femenina vs poder polític».

8. Treball conjunt de propostes amb el grup parlamentari i seguiment de les iniciatives.

9. Coordinació amb les responsables als comitès regionals, que podrien concretar-se en forma de desplaçaments al territori, a més de fer circular la informació de manera periòdica i regular

10. Contactes permanents amb el moviment feminista, recuperant l'esperit d'una mena de consell assessor.

opinió

Carme Porta

secretaria de la dona

Una crítica al 3r Pla per la igualtat d'oportunitats

El 3r Pla d'Actuació per a la Igualtat d'Oportunitats per a les Dones, que es preveu adoptar fins a l'any 2.000 és el millor exemple de com algunes institucions utilitzen i treuen de context reivindicacions socials tot banalitzant-les.

Aquest 3r Pla es basa en la incorporació de les dotze àrees d'actuació que es van marcar a la Plataforma d'Acció de Pequín que s'aprovà a la 4a Conferència Mundial de les Nacions Unides sobre les dones. Aquesta Plataforma aporta unes estratègies a nivell mundial i és qüestió de cada govern adaptar-les al territori. Sembla que s'ha intentat fer això des de l'Institut Català de la Dona pe-

rò el fruit ha estat un pla massa general i amb uns mètodes d'avaluació insuficients. En totes les propostes d'actuació del Pla no s'estableixen uns mecanismes de seguiment sinó, simplement, d'avaluació quantitativa —fet que afavoreix les estadístiques però no una avaluació real de les actuacions. Per altra banda, els objectius trampoc no estableixen els recursos que es posaran en marxa per tal d'afavorir el funcionament correcte de cadascuna de les actuacions planificades.

En cap cas, l'ICD, preveu mecanismes de coordinació de les administracions locals, o altres organismes específics, i de partici-

pació de la ciutadania, deixant en mans de cada Conselleria del Govern de la Generalitat la responsabilitat de llur aplicació i sense establir quin és el grau de responsabilitat que hi tenen. Alguns dels objectius marcats —a nivell d'urbanisme, divulgació, integració de la perspectiva de gènere, mitjans de comunicació...— es podrien veure enriquits en la seva forma, contingut i posada en marxa en coordinació amb els ajuntaments, els quals com a organismes propers a la ciutadania serien els qui ajudarien a que es produís un canvi real en la societat. Aquest fet ja ha produït algunes incongruències, com el fet que una ordre de

la Conselleria d'Economia i Finances sobre la concessió de subvencions contradigui en gran manera una proposta no de llei sobre el mesurament i la valoració quantitativa del treball no assalariat de les dones i els homes de Catalunya, aprovada unanimitat pel Parlament a proposta d'ERC.

Podríem dir que aquest és un mal Pla? Ho és en la seva avaluació, en la manca de concreció dels objectius, la manca de voluntat de coordinació entre les administracions i la banalització ideològica de les estratègies bàsiques.

El 1r Congrés de la Dona de Barcelona

Els propers 15 i 16 de gener de 1999 tindrà lloc a Barcelona el 1r Congrés de Dones d'aquesta ciutat. Aquest Congrés, convocat pel Consell de Dones de Barcelona sota el lema «La ciutat que les dones volem» vol ser una espai de debat i reflexió per aconseguir una ciutat on tinguin cabuda les diferències de sexe, d'ètnia, d'opció sexual, de cultura etc, una ciutat que, en definitiva, doni resposta als desitjos i necessitats de les seves ciutadanes. Els temes escollits per tal de centrar la discussió del model de ciutat van ser cinc: «Les dones i els serveis de la ciutat», «Transformem la ciutat donant valor a la participació de les dones», «Les dones immigrants a Barcelona», «Dones i ciutat a l'espai mediàtic» i «L'espai urbà, el temps i les dones». La redacció d'aquestes ponències es va encarregar a diverses entitats de dones, coneixedores de cada tema, amb l'objectiu que fossin el resultat d'un treball de participació i de consens que duraria tot l'any 1998 amb diferents etapes.

Cal dir que la participació de les dones d'ERC ha estat desigual, si bé des d'alguns districtes s'ha participat activament, hem de destacar que a la majoria el treball inicial en l'elaboració dels documents d'aquest Congrés ha passat absolutament desapercebut.

Des d'aquestes pàgines, però, volem fer una crida a la inscripció i la participació de les dones d'ERC de Barceloña en aquest 1r Congrés de Dones per tal que la veu i les propostes del nostre partit s'escoltin més enllà dels cercles habituals.

Activitat parlamentària

La recent aprovació al Parlament de Catalunya del Codi de Família i d'una llei d'unions estables de parella suposa un avenç del dret català respecte a les noves realitats socials experimentades en aquest tombant de segle.

Malgrat tot, abans d'iniciar el debat hi havia latent el debat concepte de què és o no família, els partidaris d'aquesta com a conseqüència natural del matrimoni i els qui l'entenen en un concepte més ampli. És precisament per a aquests darrers, i per a ERC, que el Codi de Família, malgrat l'avenç que suposa l'aprovació simultània d'una llei de parelles, alimenta i perpetua la situació de marginació que han vingut patint les composicions familiars tradicionalment discriminades: mares solteres, parelles no casades i parelles homosexuals, que en els darrers temps s'han visibles com a una part de la diversitat dels valors i formes amb què les persones organitzem la vida en comú. Per això el Codi de Família no serveix per aparcar definitivament les reserves històriques contra alguns prejudicis socials, no suposa una contribució pedagògica per posar fi a l'hostilitat d'una part de la societat cap a aquests tipus de convivència.

Aquest fet, la negació de la condició de família als nous fenòmens convencionals portarà a la ineludible caducitat d'aquest text en els propers anys per tal d'adaptar-lo, de nou, al ritme de la societat.

Així mateix, la Llei d'unions estables de parella, malgrat els avenços que suposa, el reconeixement a diferents tipus de parella, l'augment dels drets hereditaris per a les parelles homosexuals..., no equipara en drets i deures les parelles de fet i els matrimonis o les parelles heterosexuales a les parelles homosexuals, sinó que consagra tres tipus de parelles amb diferents drets.

Ningú no discuteix la necessitat de protegir avui en dia la família, sinó que s'empari i protegeixi un únic model.

Victoria Sau

Diccionario ideológico feminista
Barcelona, Icaria Editorial, 1990
(2a edició ampliada i revisada)
318 pàgines

Victoria Sau és llicenciada en història contemporània i doctora en psicologia i ha exercit de professora de Psicologia Diferencial a la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona.

La segona edició d'aquest diccionari, que en la primera edició de 1981 tenia 68 entrades, consta de 74 entrades. Les paraules que s'hi han inclòs són, segons l'autora, només una mínima part de les paraules possibles que es podrien incorporar en un diccionari d'aquestes característiques per tal de redefinir-les des de la perspectiva feminista, però són les més significatives, i pertanyen principalment a l'àrea del parentiu, la sexualitat i altres formes de poder.

El llenguatge, la paraula, són una forma més de poder i, per tant, l'ús que se n'ha fet i el sig-

llibre recomanat

nificat que aquests termes han tingut al llarg de la història han estat marcats per la perspectiva de qui l'ha exercit. El diccionari té dos objectius, informar des d'una aproximació intel·ligent i des d'un punt de vista diferent sobre conceptes claus de les relacions home-dona i ser una eina de treball per investigar sobre el paper de la dona en la història de la humanitat.

Per aquest motiu inclou bibliografia seleccionada en cada entrada, la més accessible al mercat, i una bibliografia final, amb una classificació en funció del tipus de tractament del tema, per tal d'ampliar la informació sobre cada un dels termes que s'expliquen. S'hi troba a faltar un índex alfabètic dels termes analitzats i un d'anàliti.

Les definicions són extenses, a bastament documentades i, per elaborar-les, l'autora ha aplicat el materialisme històric a l'anàlisi de les relacions home-dona per tal de donar-los una explicació científica i, per tant, allunyada del subjectivisme o de la demagògia fàcil. Termes com afectivitat, amor, classé, déu, feminisme, gènere, matrimoni o mestressa de casa, per triar-ne alguns per obrir boca, són tractats des d'una òptica totalment diferent a l'habitual i donen la possibilitat de veure les coses des d'un altre prisma.

Un altre llibre de l'autora que recomanaríem, complement perfecte d'aquest diccionari, és *Ser mujer: el fin de una imagen tradicional*, del 1986 i revisat i ampliat el 1993. Ja en parlarem, si escau.

línia directa

amb la Secretaria de la Dona

Per demanar qualsevol informació o fer alguna consulta, poseu-vos en contacte amb Marta Molina a la Seu Nacional els dilluns i dimecres de 16:30 a 18:30 i els divendres de 16:30 a 21:30.

En casos excepcionals podeu trucar tots els matins de 9 a 15.

↳ Anna Almazan

Si us he de ser sincera, m'ha costat molt encetar aquest article. Això és perquè el traspàs de la Maria-Mercè Marçal és encara tan recent —el dia 5 de juliol, justament el mateix dia que jo feia anys— que m'impedia destriar l'autora, la feminista, la nacionalista, la lluitadora incansable... de la bona amiga que em fou. Encara ara, mentre intento escriure aquestes ratlles, la veig aquí asseguda, amb el seu somriure dolç i entremaliat i la seva veu sensual i segura, mantenint una conversa interessant i fluïda, com sempre, recordant antics companys de NE o algun mite grec o apassionant-nos amb l'obra d'alguna autora de l'inici de segle.

No volia transmetre dolor —i ja us n'heu empassat algun gram—, sinó el seu model de lluitadora.

Alguns crítics opinen que cal separar la Vida de l'Obra dels autors o les autores, però en el

cas de la Mercè això és impossible perquè tot era la mateixa cosa.

Procuraré no caure en el parany d'escriure aquella famosa Divisa del seu primer poemari, *Cau de llunes*, perquè em sembla que en aquests moments ja se n'ha fet un gra massa. Tothom sap que la Mercè era una dona d'esquerres, que era nacionalista fins al moll de l'os i que era feminista, i ho demostrava amb la seva obra i amb la seva vida quotidiana. Sempre era, sense fer soroll, a primera línia de combat. Va col·laborar en diversos moviments, en diferents revistes com: *Reduccions*, *Escrivim a les parets*, *Dones en Lluita...*, participà activament en el naixement (1973) de Llibres del Mall, que pràcticament arrencà des del seu propi domicili. Quan es van organitzar les «Primeres Jornades Feministes»; allà era ella, a les segones, també. Cal destacar la gran tasca que va dur a terme des del Pen Club fins al final. Però tot i que calia fer esment de tot això, no era pas on volia incidir, sinó en aquell dia a dia de la dona que mai no renunciava, que mai no llença la tovallola. Li deies, «en l'aniversari de l'afusellament del president Companys ERC cada any organitza un acte...», el 15 d'octubre a les sis del matí la tenies al castell de Montjuïc amb la torxa a la mà recitant un text que feia tremolar; «la Plataforma per la llengua organitza un acte...», t'escrivia un altre text sublim i reivindicatiu; «estem fent una campanya per exigir cinema en català», i tot i que ja estava molt malalta m'envià dotze

fulls plens de signatures de suport i fins assistí a l'acte de presentació de l'Ateneu. No cal dir res més. Podria explicar moltes més accions, per exemple el seu gran suport i l'ajut en les meves investigacions sobre les autores d'inicis de segle..., però no és la meva vida la que cal explicar sinó la seva, i com ja he dit, aquesta no es pot deslligar de la poesia.

Cau de llunes fou el primer recull de poemes que edità i amb el qual guanyà el Premi Carles Riba 1976. S'hi detecta d'una banda, com busca una veu pròpia i d'una altra, una gran influència d'Ausiàs March i de la poesia popular. *Bruixa de dol* (1979) és un llibre eminentment de solitud. *Sal Oberta* (1982), dividit en dues parts: Freu, que conté vint-i-sis sonets d'amor i Heura, on ens fa viure la seva experiència sobre la maternitat. Aquest recull inclou el poema amb el qual guanyà La Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona el 1981. *Terra de mai* (1982), un recull de sextines que incorporà en el llibre següent: *La germana, l'estrangera* (Premi López-Picó 1985), on el tema de la maternitat ja esdevé l'eix central i alhora reivindica l'amor lèsbic. *Llengua abolida* (1973-1988), l'obra completa fins en aquesta data, i el títol és prou significatiu. El 1997 publicà *Desglaç*, un llibre que traspua la gran tensió entre el que ha estat i el que acaba essent.

La seva única novel·la, *La passió segons Renée Vivien*, que rebé el primer premi Carlemany, el 1994, és fruit d'un intens estudi sobre aquesta poetessa britànica tan complexa que admirava pro-

fundament. Després de la publicació, la novel·la fou guardonada amb diverses distincions més.

No parlaré de les seves traduccions ni dels seus precisos estudis d'altres autores de relleu, només del seu repte, del seu cavall de batalla, de la seva tesi: la poesia de Clementina Arderiu, que tant la fascinava alhora que declarava sentir-se amb el deure de recuperar una gran obra per una mena de necessitat que considerava de responsabilitat col·lectiva, perquè cal trencar aquesta inèrcia androcèntrica també en la Literatura. I és curiós que triés justament aquesta autora, ja que, ara, com a treballadora d'autores catalanes, gosaré fer una afirmació que podria ser un bon tema de debat per a les lletraferides: penso que són les dues millors poetesses catalanes d'aquest segle.

La Mercè, que va viure de manera senzilla, com a treballadora de mots, com a mare de l'Heura, com a catedràtica d'institut —sempre voltada de jovent—, com a lluitadora que mai no va buscar cap prestigi social ni va obtenir cap reconeixement institucional, ha rebut el darrer adéu de la mateixa manera, a pagès, a Ivars d'Urgell, amb una gernació d'amics i amigues, de gent jove i sense cap representació política oficial.

Esperem, si més no, que la seva obra —mirall de la seva vida— no caigui en l'oblit com ha passat amb altres autores, i que la seva veu precisa i sensual perduri durant moltes generacions.

«Sal oberta a la nafra: que no es tanqui!»

DONES D'ESQUERRA ÉS EDITADA
PER LA SECRETARIA DE LA DONA

DIPÒSIT LEGAL B-23.158-1998
IMPRESA EN PAPER RECICLAT

COORDINACIÓ MARTA MOLINA
REDACCIÓ CARME PORTA
ROSALIA RAMON
ANNA SIMÓ

COL-LABORACIONS ANNA ALMAZAN
JOSEP VALL
REVISIÓ LINGÜÍSTICA ROSALIA RAMON

SEU NACIONAL D'ERC
VILLARROEL, 45
08011 BARCELONA
TELÈFON 934 53 60 05
FAX 933 23 71 22
E-MAIL bustia@erc-cat.org
INTERNET <http://www.erc-cat.org>